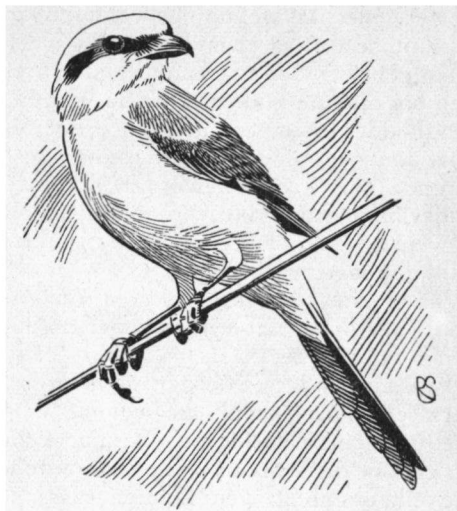

VOGELRINGSTATION MAARTENSDIJK IN 1957 Door S. Braaksma

Het is een feit, dat verenigingsleven veelal het beste tot ontwikkeling komt, als de leden een zekere binding hebben met een bepaald gebied of met een bepaalde lokaliteit. Wat zouden, om een voorbeeld te noemen, de meeste studentenverenigingen zijn zonder soos?

Indachtig bovenstaande wijsheid, besloot het bestuur van de Vogelwerkgroep Utrecht tijdens een vergadering op 16 september 1957, om de hierin geïnteresseerde leden een binding te verschaffen met een bepaald terrein, door met vereende krachten een vinkenbaan in te richten. De plannen werden tijdens de ledenvergadering op 27 september nader toegelicht. De animo onder de niet-bestuursleden leek aanvankelijk niet erg groot, vooral toen bekend werd gemaakt, dat de op te richten vinkenbaan nogal wat zou kosten. Tenslotte kwam het toch zo ver, dat op 11 oktober in het bijzijn van een klein groepje enthousiastelingen, door de voorzitter de eerste spade in de grond werd gestoken om de nieuwe baan af te plaggen en te egaliseren. Op 16 oktober arriveerden keet en net en kon de laatste hand worden gelegd aan de baan. Een en ander na een bijna eindeloze reeks voorbereidingen: vergunningen aanvragen bij het Ministerie van O. K. en W. om te mogen vinken, vergunning aanvragen bij de Genie om gebruik te mogen maken van het door ons uitgezochte terrein (het Vaaltterrein te Maartensdijk), inwinnen van adviezen bij terzake kundigen, bestellen van een net, verwerving van lokvogels, toestemming aanvragen om deze lokvogels tijdelijk onder te brengen in de volière van de in de nabijheid wonende jachtopzichter, het reeds genoemde grondwerk, het aanleggen van een houtwal, het bemachtigen van een geschikte keet, aankoop van trektouw, bestelling van ringen, aankoop van zaad, aanschaffen van kooitjes enz. enz.

Zeventien oktober was de grote dag, dat de baan in gebruik werd genomen. En hoe?! Het aantal op die dag gevangen vogels was minimaal: 3 exemplaren op

Klapexster (Cliché Alg. Handelsblad)

een hele dag ... Maar, als je allereerste vogel op de nieuwe baan uitgerekend een *klapekster* blijkt te zijn, dan doet zo'n aantal je verder weinig!

Hoe het nu verder met de baan gaat? „Beslist niet om over te gillen!”, zal een geroutineerde vinker zeggen, als hij hoort dat er van 17 oktober tot 31 dec. 1957 in totaal 237 vogels worden gevangen (die natuurlijk na geringd te zijn werden losgelaten). Dit cijfer heeft betrekking op 30 vangdagen, met 22 december als top (17 vogels). De gevangen soorten waren: *vink* 58, *groenling* 98, *frater* 3, *kneu* 12, *geelgors* 21, *keep* 17, *rietgors* 9, *ringmus* 6, *graspieper* 1, *koolmees* 4, *klapekster* 1, *torenvalk* 3, *vlaamse gaai* 1, *patrijs* 2 en *fazant* 1.

Wij geven graag toe, dat het geen resultaten zijn om hoog van de toren te blazen ... Maar tòch: geen van ons zou de baan meer willen missen. Iedere nieuweling, die er komt kijken, krijgt prompt de smaak zó te pakken, dat het hem spijt niet tot de „oude garde” te behoren. Want de „oude garde”, die het werk heeft gedaan en die de zaak bekostigt, heeft nu eenmaal zekere rechten. Dit impliceert, dat er voor anderen — vooral op zondagen — wel eens erg weinig plaats en tijd overblijft om getuige te zijn van het festijn. Onze vinkershut — een voormalige schafkeet — is nl. berekend op ten hoogste vijf personen en regeling van het bezoek is dus beslist noodzakelijk. Op werkdagen is het ruimteprobleem meestal minder urgent. Er zijn

immers slechts weinig stervelingen zo fortuinlijk, dat zij er midden in de week maar eens een dag tussenuit kunnen breken om te gaan vinken. Ook de vergunninghouders kampen met een groot tekort aan vrije tijd. De kostbare nog resterende snipperdagen worden derhalve onderling zorgvuldig verdeeld, om het gewenste zo groot mogelijke aantal vangdagen te verkrijgen.

Wät er dan zo leuk is op zo'n vinkenbaan? „Wha 't net wit, is 't net to sizzen", zeggen de Friezen in zo'n geval. Ofwel met andere woorden: je moet het eerst eens persoonlijk meemaken. Wie niet uit eigen ervaring de spanning kent als er bijv. drie *vinken* op de baan zitten, die elk ogenblik weg kunnen vliegen, terwijl tegelijkertijd nog vijf *groenlingen* en een *putter* in de houtwal zitten, die mogelijk binnen enkele ogenblikken ook op de baan kunnen neerstrijken, zal nooit begrijpen, wät er op zo'n ogenblik in een vinkershart kan omgaan...

Er is bijna altijd wel iets te zien of te beleven op zo'n vinkenbaan! In de trek-tijd waren er bijv. de soms urenlang vrijwel continu overvliegende vogelzwermen. Na de trektijd o.a. de fouragerende *ruigpootbuiserd*, de *blauwe kiekendief* en de *havik*, de rondwandelende reeën, de *wintertalingen* op de aangrenzende plasjes, de *goudvinken* en de *zwarte specht* in het nabijgelegen bos. Zijn er echter vogels „in het hout", dan heeft een goede vinker nergens anders oog voor. Zo wordt er o.a. van onze voorzitter verteld, dat hij, toen er één *vink* „in het hout" zat, weigerde om naar de lucht te kijken, waar 12 *kleine zwanen* laag overvlogen. En dat voor iemand, die al ik weet niet hoe vaak speciaal naar de grote riveren of naar de IJsselmeerkust is gereden, alleen om zwanen te zien!

Of zo'n baan eigenlijk wel enige wetenschappelijke waarde heeft? Het is nog

wat vroeg om zo'n vraag te beantwoorden! Maar weet u, dat wij in Maartensdijk in 30 dagen (eigenlijk waren het er maar 26!) nu al ruim 15 % hebben gevangen van het totale aantal *groenlingen*, dat gedurende de laatste jaren gemiddeld jaarlijks in ons land wordt geringd? En dat dit relatief bijzonder hoge aantal *groenlingen* precies klopt met de ervaringen, die onze trekwaarnemers op de watertoren te Utrecht gedurende beide vorige jaren hebben opgedaan? Wie weet, misschien is er om de een of andere reden wel degelijk een geconcentreerde trek van *groenlingen* over Utrecht?! Dan is er verder de vangst van 3 *fraters* in december. Volgens „De Nederlandse Vogels" (1937) was deze soort slechts éénmaal in het binnenland waargenomen, nl. in 1922 toen 1 exemplaar werd gevangen bij Amby (L.). Joost mag weten, wat wij nog meer voor leuke dingen ontdekken! Het aantal gevangen vogels had ondanks het reeds zeer vergevorderde seizoen ongetwijfeld belangrijk hoger kunnen zijn. In de eerste plaats waren er vogels, die te sterk bleken te zijn en het net stomweg optilden om er vervolgens doodleuk onderuit te kruipen. Dit kostte ons 7 *patrijzen* en een *fazant*. Verder waren er minstens 15 *ringmussen*, die vóór wij er bij waren, door de mazen van het net wisten te glippen. En dat

Fazanten,
te sterk voor het net
(Cliché Alg. Handelsblad)

terwijl *koolmezen* en *kneuen* zich met hetzelfde net gemakkelijk laten vangen! Verder hadden wij ongetwijfeld veel meer kunnen vangen, als het net van het begin af steeds even goed had gewerkt als gedurende de laatste tijd en als wij wat beter in onze lokvogels hadden gezeten. Het feit, dat onze enige *ringmus*-lokker na twee dagen trouwe dienst wist te ontsnappen, zonder dat er een plaatsvervanger was, speelt ons bijv. nog steeds parten. *Kneu*-, *rietgors*- en *geelgors*-lokken kregen wij pas in november, hetgeen zich duidelijk weerspiegelt in de vangstcijfers. Op de vinkenbaan leer je pas beseffen, hoe juist het spreekwoord „soort zoekt soort” is! Iets, wat je op de vinkenbaan ook leert, is de lokroepen van verscheidene vogelsoorten van elkaar onderscheiden. En als je die eenmaal goed kent, hoef je eigenlijk niet eens meer omhoog te kijken, als er een vogel overvliegt.

Om tenslotte nog even op het aantal terug te komen: het totaal aantal van de in deze 30 dagen te Maartensdijk geringde vogels is in feite groter, dan uit de opsomming blijkt. Daarin zijn nl. uitsluitend de baanvangsten opgenomen. Niet in de tabel opgenomen zijn de vogels, die op andere wijze werden buitgemaakt. Dit zijn behalve 4 *koolmezen*, die in een klepkooi werden bemachtigd, nog 22 vogels, die met behulp van een oude voliëre werden buitgemaakt, nl. 15 *vinken*, 1 *geelgors*, 1 *koolmees*, 3 *heggemussen*, 1 *merel* en 1 *roodborst* en 16 vogels, nl. 10 *koolmezen*, 5 *pimpels* en 1 *roodborst*, die met een zgn. beugelnetje werden gevangen.

Kunstholen voor bergeenden

De heer Van Dongen vraagt naar de resultaten van de kunstmatige, met een grondboor gemaakte hopen voor *bergeenden*, die hier op Voorne gemaakt waren.

Deze waren, als elders, nihil. In één heeft een duif, waarschijnlijk een *holenduif*, zoals mij door de duinopzichter Muntz medegedeeld werd, een kijkje genomen. Andere zijn gedeeltelijk door jongens vernield en zijn in ieder geval niet bewoond geweest door *bergeenden*, die zich in de ruigte wisten te redden. Zichtbare achteruitgang van de *bergeend*, door het vrijwel ontbreken van konijnenhopen, is er niet. Ook in de polder broeden ze in ruigte langs water.

Toch is de heer Muntz van plan om meer van deze hopen te maken; de kosten zijn miniem en het aantal was dit voorjaar te gering om conclusies te trekken.

Waar we overigens meer van verwachten is het maaien van duinvlakten, om een gunstige biotoop te krijgen voor *kievieten* en *tureluurs*.

Ruige plekken voor vogels, die dat prefereren blijven er altijd nog genoeg. Bij het „Zuidhollandse Landschap” (dus de duinen bij Oostvoorne) rekenen we met het verdwijnen van broedterreinen op De Beer en we doen daarom alles om gunstige broedterreinen te maken. Met een motormaaimachine wordt de vegetatie van duinriet (geen gewoon riet maar *Calamagrostis epigeios*), kruipwilg en duindoorn, waar deze laatste tenminste niet te dik is geworden, afgemaaid en weggevoerd naar stuifplekken. Dit materiaal is zeer licht zodat het vervoer zeer gemakkelijk gaat met een volgwagentje achter een kleine personenauto. Ook de planten profiteren ervan: *Gymnadenia*, *Pirola* en *Orchis* (beter *Dactylorchis*) incarnata nemen zeer toe op de gemaaide plekken. Vermeden wordt het gemaaide materiaal te verbranden, om verontusting van de vogels te voorkomen en ook ter vermindering van toevoeging van voedingszouten aan de grond, wat de grasgroei weer zou bevorderen. Op initiatief van de duinopzichter Van Soest wordt een drinkplaats gemaakt, daar in de nazomer de vallei soms geheel droog komt. Belangstellenden zijn welkom, maar gaarne eerst bericht onder 01885/591.

C. SIPKES

Waterwildonderzoek Oude Maas

Als onderdeel van een algemeen onderzoek aan de Oude Maas - dat ten doel heeft tot een plan te komen om bepaalde gebieden daar te bestemmen voor natuurreervaten, andere voor recreatiegebieden - worden op de zondagen 11 januari, 8 februari en 8 maart tellingen verricht van al het waterwild, dat zich in dit gebied (van Dordrecht tot 1e Botlekbrug) ophoudt. Ten einde de verkregen gegevens te kunnen vergelijken met die van andere gebieden, verzoek ik een ieder, die op de genoemde dagen waarnemingen verricht, mij te willen opgeven:

1. welk gebied hij bezocht heeft (graag zo nauwkeurig mogelijk)
2. hoeveel vogels hij daar heeft waargenomen (van elk soort graag de aantallen apart)
3. of, op grond van andere waarnemingen op een ander tijdstip in het hetzelfde gebied, gedaan, de waarnemingen representatief geacht mogen worden.

J. Mennema, Hoogenwaardstraat 86a,
Overschie - Rotterdam

Rechtzetting

Door een fout, waarvan de schuld beslist niet bij de tekenaar ligt, is opnieuw een van de platen van H. J. Slijper met een onjuist onderschrift verschenen. Natuurlijke stelt de afbeelding op het omslag van nr. 5 van deze jaargang de *koperwiek* en niet de *kramsvogel* voor.

Onder het stukje „Nog iets over de trek van *koolmezen*” is de naam van de auteur, de heer C. Swennen weggevalen, waarvoor wij hem onze verontschuldiging aanbieden.

De illustraties in dit nummer zijn getekend door: mevr. Dr. A. Volgraff-Roes, M. J. C. Kolvoort en Rein Stuurman.